προϊόντος προς το κράτος μέλος στο οποίο έχει δοθεί η έγκριση και η εκτέλεση των οποίων τοποθετείται στην περίοδο εκτελέσεως της αποφάσεως.

2. Διάταξη όπως αυτή του άρθρου 130 της πράξεως προσχωρήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας που προβλέπει τη δυνατότητα εγκρίσεως μέτρων διασφαλίσεως έναντι κράτους μέλους, των οποίων σκοπός είναι να εξαιρεθούν, έστω και προσωρινώς και περιορισμένως, ορισμένα προϊόντα από τους κανόνες της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, πρέπει, όπως κάθε διάταξη αυτού του είδους, να ερμηνεύεται στενά.

   Για να μπορέσει να εκτιμήσει αν το μέτρο που προτίθεται να εγκρίνει ανταποκρίνεται στις προϋποθέσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 130, η Επιτροπή υποχρεούται να εξετάσει, επίσης, την κατάσταση που υπάρχει στο κράτος μέλος έναντι του οποίου ζητείται το μέτρο διασφαλίσεως και, ειδικότερα, οφείλει, στο μέτρο που οι περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως δεν την εμποδίζουν, να ενημερώνεται για τις αρνητικές επιπτώσεις που μπορεί να έχει η απόφασή της στην οικονομία του εν λόγω κράτους μέλους, καθώς και για τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις.

3. Στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 130 της πράξεως προσχωρήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας η Επιτροπή διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως ως προς την ύπαρξη των προϋποθέσεων που δικαιολογούν τη λήψη μέτρων διασφαλίσεως. Μολονότι το άρθρο αυτό θέτει δύο χωριστές προϋποθέσεις υπό τις οποίες η Επιτροπή μπορεί να εγκρίνει μέτρα διασφαλίσεως που ζητεί ένα κράτος μέλος, η τελευταία μπορεί νομίμως να λάβει υπόψη γενικώς τα στοιχεία που αναφέρονται στη μία ή την άλλη προϋπόθεση προκειμένου να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το αίτημα είναι δικαιολογημένο.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ PIETER VERLOREN VAN THEMAAT της 14ης Οκτωβρίου 1982 *

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Παρατηρήσεις επί της νομικής βάσεως της προσβαλλομένης εγκρίσεως λήψεως μέτρων διασφαλίσεως

Το άρθρο 130, παράγραφος 1, της « πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας και των προσαρμογών των συνθηκών » (στο εξής Πράξη Προσχωρήσεως της Ελλάδος) ορίζει ότι, σε ό,τι ενδιαφέρει την παρούσα υπόθεση, στις σχέσεις μεταξύ Ελλάδος και λοιπών κρατών μελών κάθε κράτος μέλος μπορεί μέχρι και τις 31 Δεκεμβρίου 1985 « σε περίπτωση σοβαρών και ενδεχομένως παρατεινομένων δυσχερειών σε τομέα οικονομικής δραστηριότητος, καθώς και δυ-

* Μετάφραση από τα ολλανδικά.

σχερειών που δύνανται να επιφέρουν σοβαρή επιδείνωση της οικονομικής καταστάσεως σε ορισμένη περιοχή, ... να ζητήσει να του επιτραπεί η λήψη μέτρων διασφαλίσεως για την εξισορρόπηση της καταστάσεως και την προσαρμογή του εν λόγω τομέως στην οικονομία της Κοινής Αγοράς ». Η δεύτερη και η τρίτη παράγραφος του εν λόγω άρθρου ρυθμίζουν τις διαδικαστικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις που οφείλει να τηρήσει η Επιτροπή στις περιπτώσεις που επιτρέπει τη λήψη τέτοιων μέτρων διασφαλίσεως ή κατά τον προσδιορισμό των μέτρων αυτών.

Σε ό,τι αφορά την παρούσα προσφυγή που άσκησαν οι ανώνυμες εταιρίες Πειραϊκή-Πατραϊκή και λοιπές, οι προαναφερθείσες διατάξεις έχουν την ίδια διατύπωση με το άρθρο 226 της Συνθήκης ΕΟΚ. Όπως είναι γνωστό, το άρθρο αυτό επέτρεπε τη λήψη μέτρων διασφαλίσεως, κατά τη μεταβατική περίοδο, μεταξύ των ιδρυτικών κρατών μελών. Παρόμοια διάταξη που περιέχεται στην πράξη προσχωρήσεως της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου ίσχυσε μόνο κατά τη μεταβατική περίοδο η οποία έχει πλέον εκπνεύσει. Κατά συνέπεια, μέτρα διασφαλίσεως όπως αυτά για τα οποία πρόκειται στην παρούσα υπόθεση δεν είναι, πλέον, δυνατό να ληφθούν στο εσωτερικό της Κοινότητας παρά μόνο στο διμερές εμπόριο μεταξύ της Ελλάδος και καθενός από τα υπόλοιπα κράτη μέλη. Είναι, φυσικά, αυτονόητο, μεταξύ άλλων, ότι απαιτείται να λαμβάνεται μέριμνα ώστε οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα υπόλοιπα αυτά κράτη μέλη και οι οποίες στην πραγματικότητα οφείλονται στις λοιπές διμερείς τους σχέσεις να μην επιρρίπτονται στην Ελλάδα. Ωστόσο, αυτή η πλευρά του ζητήματος δεν μπορεί να εξεταστεί στο παρόν στάδιο της διαδικασίας μαζί με τους υπόλοιπους ισχυρισμούς ουσίας που προβλήθηκαν στην παρούσα υπόθεση.

Παρόμοια σχεδόν μέτρα διασφαλίσεως μπορούν πάντως να ληφθούν ακόμη, δυνάμει του άρθρου 115 της Συνθήκης ΕΟΚ, αναφορικά με προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών. Βάσει της νομολογίας σας, η εξέταση του παραδεκτού των προσφυγών που άσκησαν ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ζητώντας την ακύρωση τέτοιων μέτρων διασφαλίσεως δημιουργεί, σχετικά, προβλήματα παρόμοια με αυτά που ανακύπτουν στην παρούσα υπόθεση. Στη συνέχεια των προτάσεών μου θα εξετάσω λεπτομερέστερα τη νομολογία σας που αναφέρεται στα μέτρα διασφαλίσεως γενικώς. Προς το παρόν περιορίζομαι να παρατηρήσω γενικά ότι, υπό τις υπάρχουσες συνθήκες οικονομικής υφέσεως, το πρακτικό ενδιαφέρον μιας πλήρους νομικής προστασίας κατά της παρανόμου θεσπίσεως προστατευτικών μέτρων, όπως αυτά που μας απασχολούν στην παρούσα υπόθεση, παρουσιάζεται ιδιαίτερα ηυξημένο. Ειδικά όσον αφορά το νόμιμο της εφαρμογής παρόμοιων μέτρων έναντι του άρθρου 115, οικονομικοί κύκλοι, κοινοβουλευτικοί καθώς και η επιστήμη έχουν διατυπώσει σοβαρές αμφιβολίες [1]. Πλήθος δημοσιευμάτων αναφέρονται στο πρόβλημα της νομικής προστασίας κατά των μέτρων διασφαλίσεως· γενικώς [2] θα έχω την ευκαιρία να επανέλθω δι' ολίγων στη συνέχεια των προτάσεών μου. Προς το παρόν θα ήθελα να ολοκληρώσω τη γενικής φύσεως παρατήρησή μου, με την παρατήρηση ότι, όπως προκύπτει από την πρώτη φράση και την αρχή της δεύτερης φράσης του άρθρου 173, η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση παράνομης ενέργειας είναι δυνατό να υπάρξει αποτελεσματική δικαστική προστασία των θιγομένων συμφερόντων. Οι λέξεις « για το σκοπό αυτό », με τις οποίες αρχίζει η δεύτερη φράση του προαναφερθέντος άρθρου καθιερώνει, πράγματι, άμεσο σύνδεσμο με τη γενική αποστολή του Δικαστηρίου, όπως αυτή καθορίζεται στην πρώτη φράση περί ελέγχου της νομιμότητας των πράξεων του Συμβουλίου και της Επι-

1 — Βλέπε σχετικά C.W.A. Timmermans, Troebel water ofwel de beschikkingenpraktijk ex artikel 115 EEG, SEW 1979, σ. 636-653.

2 — Βλέπε π.χ. P. Gori, Les clauses de sauvegarde des traités CECA et CEE, Βρυξέλλες 1966· T. Müller-Heidelberg, Schutzklauseln im europäischen Gemeinschaftsrecht, Αμβούργο 1970· M. A. Lejeune, Un droit de temps de crise: les clauses de sauvegarde de la CEE, Βρυξέλλες 1975· P. J. Slot, Vrijwaringsclausules en vrijwaringsmaatregelen in het recht van de Europese Gemeenschap, SEW 1976, σ. 473-502, P. van Dijk, Judicial Review of Governmental Action and the Requirement of an Interest to Sue, Alphen a/d Rijn, Maryland, ΗΠΑ/Χάγη, 1980, ιδίως σ. 284-305, καθώς και τα λοιπά άρθρα που αναφέρονται στα εν λόγω δημοσιεύματα και τις πολυάριθμες παραπομπές στη σχετική νομολογία σας.

τροπής, εκτός των συστάσεων και των γνωμών. Στην υπόθεση Plaumann (υπόθεση 25/62, Jurispr. 1963, σ. 222), στην οποία θα επανέλθω πολλές φορές ακόμα με αφορμή άλλα ζητήματα, το Δικαστήριο διατύπωσε, ήδη, την αρχή σύμφωνα με την οποία « δεν πρέπει να ερμηνεύονται περιοριστικά οι διατάξεις της Συνθήκης που αφορούν το δικαίωμα ασκήσεως προσφυγών που παρέχεται στους ιδιώτες ». Κατά την άποψή μου, στη νομολογία σας, που θα εξετάσω ευθύς αμέσως, μπορεί να προσδοθεί η έννοια ότι το Δικαστήριο οφείλει να εκπληρώσει πλήρως τη γενική αποστολή που του αναθέτει η πρώτη φράση του άρθρου 173. Κατά συνέπεια, τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που θίγονται ειδικώς από τα μέτρα διασφαλίσεως της Επιτροπής πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επικαλούνται τις σοβαρές ελλείψεις νομιμότητας που παρουσιάζουν τα εν λόγω μέτρα και τις οποίες, λόγω της φύσεως των μέτρων, δεν μπορεί να αναμένεται ότι θα άρουν τα κράτη μέλη ή το Συμβούλιο, τουλάχιστον όταν οι θιγόμενοι ιδιώτες δεν διαθέτουν άλλο μέσο παροχής εννόμου προστασίας που να μπορεί να τους δώσει ικανοποιητική λύση.

2. Παρατηρήσεις επί της αμφισβητουμένης αδείας λήψεως μέτρων διασφαλίσεως

Η απόφαση της Επιτροπής, της 30ής Οκτωβρίου 1981 (ΕΕ 1981, L 362, σ. 33), την οποία προσκόμισαν οι προσφεύγουσες, επιτρέπει στη Γαλλική Δημοκρατία να λάβει μέτρα διασφαλίσεως έναντι της εισαγωγής νημάτων βάμβακος ελληνικής προελεύσεως. Στις λεπτομερείς αιτιολογικές σκέψεις της αποφάσεως αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι οι εισαγωγές των νημάτων αυτών, κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου 1981, αυξήθηκαν μόνο στη Γαλλία και την Ιρλανδία, ενώ μειώθηκαν στα άλλα κράτη μέλη. Ο λόγος αυτός καθώς και οι λοιποί λόγοι για τους οποίους χορηγήθηκε η άδεια μπορούν προσωρινά να μη ληφθούν υπόψη, κατά την εξέταση του παραδεκτού της ασκηθείσας προσφυγής. Αντίθετα, νομίζω ότι είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι τόσο οι αιτιολογικές σκέψεις της αποφάσεως της Επιτροπής όσο και το άρθρο 3 της αποφάσεως αποδεικνύουν ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη της, μέχρις ενός βαθμού, τις συμβάσεις που είχαν ήδη συναφθεί. Πράγματι, η έγκριση δεν ισχύει προκειμένου περί παραδόσεων νημάτων βάμβακος που είχαν αποσταλεί από την Ελλάδα πριν από την κοινοποίηση της αποφάσεως στη Γαλλία και την Ελλάδα. Κατά τη γνώμη μου, το γεγονός ότι εξαιρέθηκαν ορισμένες συμβάσεις που είχαν ήδη κυρωθεί, αντίθετα με άλλες, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας σας καθώς και ορισμένων άλλων πραγματικών περιστάσεων υπό τις οποίες τελούσαν οι προσφεύγουσες κατά το χρόνο παροχής της εγκρίσεως, μπορεί να ενέχει σημασία για την κρίση επί του παραδεκτού της προσφυγής. Αναφέρω σχετικά την υπόθεση Bock (υπόθεση 62/70, Jurispr. 1971, σ. 897). Θα έπρεπε λοιπόν να διαπιστωθεί, σύμφωνα με τη δέκατη αιτιολογική σκέψη της εν λόγω αποφάσεως, « ότι η πραγματική κατάσταση που δημιουργήθηκε » (που δημιούργησε, δηλαδή, η παροχή της εγκρίσεως) « τις χαρακτηρίζει » (δηλαδή, στην παρούσα περίπτωση τις προσφεύγουσες) « έναντι παντός άλλου προσώπου και τις εξατομικεύει κατά τρόπο ανάλογο με εκείνο του αποδέκτη ».

Σχετικά με το πρόβλημα της νομικής προστασίας που μας απασχολεί, η επίδικη απόφαση της Επιτροπής μου δίνει ακόμα την ευκαιρία να διατυπώσω τις ακόλουθες παρατηρήσεις.

Κατ' αρχάς, δεν υπάρχει αμφιβολία, αν ληφθεί υπόψη το ίδιο το κείμενο του άρθρου 173, ότι θα ήταν οπωσδήποτε παραδεκτή μια προσφυγή της Ελλάδος κατά της αποφάσεως, βασιζόμενης στο δήθεν παράνομο χαρακτήρα της τελευταίας. Νομίζω ωστόσο ότι υπάρχουν δύο λόγοι για τους οποίους δεν μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι, προκειμένου για αποφάσεις που επιτρέπουν τη λήψη μέτρων διασφαλίσεως, δεν υπάρχει αντικειμενικά ανάγκη αναγνωρίσεως δυνατότητας προσφυγής στις επιχειρήσεις που θίγονται από την απόφαση. Κατ' αρχήν, το πρόβλημα του παραδεκτού των προσφυγών που ασκούν οι ιδιώτες είναι, σύμφωνα με τη νομολογία σας, πρακτικά το ίδιο με το πρόβλημα που δημιουργούν ανάλογες αποφάσεις που λαμβάνονται βάσει του άρθρου 115 της Συνθήκης ΕΟΚ. Ωστόσο, σε περίπτωση παράνομων αδειών βάσει του άρθρου 115, οι ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες δεν μπορούν να τις προσβάλουν, ενώ τα ίδια τα κράτη μέλη δεν έχουν, κατά κανόνα, συμφέρον να το πράξουν. Κατά συνέπεια, δεν θα

υπήρχε κανένας έλεγχος νομιμότητας τέτοιων αδειών, σύμφωνα με την πρώτη φράση του άρθρου 173, αν οι ειδικώς ενδιαφερόμενοι επιχειρηματίες, οι εγκατεστημένοι εντός της Κοινότητας, δεν μπορούσαν να ασκήσουν προσφυγή εναντίον τους. Προκειμένου λοιπόν να αποφευχθεί ένα σοβαρό κενό στο σύστημα της έννομης προστασίας που θεσπίζει το άρθρο 173, πρέπει, σε περιπτώσεις αδειών λήψεως μέτρων διασφαλίσεως όπως αυτή που εξετάζουμε στην παρούσα υπόθεση, να αφεθεί επαρκής χώρος για προσφυγές των ιδιωτών. Πρέπει ακόμα να προστεθεί το γεγονός ότι οι άδειες λήψεως μέτρων που περιορίζουν τις εισαγωγές, όπως αυτή που χορηγήθηκε στην παρούσα υπόθεση, μπορούν να βλάψουν τα συμφέροντα ορισμένων επιχειρήσεων, τα οποία δύσκολα, λόγω της φύσεώς τους, μπορούν να υπερασπίσουν τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη. Αναφέρομαι ειδικώς στην προσβολή εμπορικών συμβάσεων που έχουν ήδη κυρωθεί, γεγονός που ενέχει ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο της παρούσας δίκης.

Η δεύτερη παρατήρησή μου αφορά το νομικό χαρακτήρα της αποφάσεως που αποτελεί το αντικείμενο της διαφοράς. Κατά τη διάρκεια της προφορικής διαδικασίας οι διάδικοι συμφώνησαν ότι η απόφαση αυτή δεν έχει το χαρακτήρα κανονισμού. Πράγματι, δεν συντρέχουν στην παρούσα περίπτωση οι προϋποθέσεις που προβλέπει το άρθρο 189 για το χαρακτηρισμό μιας πράξεως ως κανονισμού. Το γεγονός ότι δεν μπορεί να γίνει λόγος για κανονισμό, αλλά ότι πρόκειται για απόφαση, επιβεβαιώνεται από το άρθρο 4 της αποφάσεως, σύμφωνα με το οποίο η απόφαση απευθύνεται στη Γαλλική Δημοκρατία και στην Ελληνική Δημοκρατία, καθώς και από το γεγονός ότι η απόφαση δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα μόλις στις 17 Δεκεμβρίου 1981 και τούτο, επί πλέον, μεταξύ των πράξεων η δημοσίευση των οποίων δεν αποτελεί προϋπόθεση της ισχύος τους. Αυτός ο νομικός χαρακτήρας δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να έχει η απόφαση, όπως ένας κανονισμός, γενικές επιπτώσεις για απροσδιόριστο κύκλο επιχειρήσεων, που ορίζεται μόνο κατά τρόπο αφηρημένο, αυτή όμως η κατάσταση απορρέει αποκλειστικά από τον κανονιστικό χαρακτήρα των εθνικών μέτρων εκτελέσεως. Το κράτος μέλος μπορεί επίσης να επιλέξει τη δυνατότητα απευθείας εφαρμογής της αποφάσεως που του επιτρέπει να λάβει μέτρα διασφαλίσεως, όπως φαίνεται να έγινε στην παρούσα υπόθεση. Θα επανέλθω στο θέμα αυτό στην επόμενη παράγραφο των προτάσεών μου. Μόνο στην περίπτωση στην οποία αναφέρεται το άρθρο 130, παράγραφος 2, της πράξεως προσχωρήσεως θα μπορούσε να τεθεί το ερώτημα κατά πόσο η απόφαση της Επιτροπής έχει, στην πραγματικότητα, το χαρακτήρα κανονισμού. Πράγματι, η εν λόγω παράγραφος, η οποία μεταξύ άλλων αναφέρεται σε μια επείγουσα διαδικασία, που δεν ακολουθήθηκε στην παρούσα περίπτωση, δεν ομιλεί για *έγκριση* που παρέχεται σε κράτος μέλος να λάβει μέτρα διασφαλίσεως, αλλά για *προσδιορισμό* των μέτρων αυτών διασφαλίσεως από την ίδια την Επιτροπή, προσθέτοντας ότι « τα κατ' αυτό τον τρόπο αποφασιζόμενα μέτρα είναι αμέσως εφαρμοστέα ». Στην περίπτωση αυτή, τα μέτρα της Επιτροπής θίγουν χωρίς αμφιβολία *άμεσα* τους ενδιαφερόμενους ιδιώτες ενώ εξαρτάται από τις περιστάσεις της κάθε συγκεκριμένης περιπτώσεως το αν τους θίγουν και *ατομικά*.

3. Παρατηρήσεις επί των γαλλικών μέτρων εκτελέσεως

Τα γαλλικά μέτρα εκτελέσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως δημοσιεύτηκαν στο « Journal officiel de la République française », της 4ης Νοεμβρίου 1981 (NC 9671), ενώ μια τροποποίηση η οποία δεν επηρεάζει το νομικό τους χαρακτήρα δημοσιεύτηκε στο « Journal officiel » της 27ης Δεκεμβρίου 1981.

Το κείμενο της 4ης Νοεμβρίου 1981 το οποίο δεν προσκομίστηκε στη δίκη έχει ως εξής:

Ανακοίνωση προς τους εισαγωγείς νημάτων βάμβακος ελληνικής καταγωγής

Ειδοποιούνται οι εισαγωγείς ότι κατ' εφαρμογή αποφάσεως της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων οι εισαγωγές νημάτων βάμβακος υπαγομένων στη δασμολογική κλάση 55.05 ελληνικής καταγωγής θα πραγματοποιούνται από 1ης Νοεμβρίου 1981 και μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1981, κατά το σύστημα των προϊόντων των οποίων δεν έχει αποδεσμευτεί η εισαγωγή (διαδικασία που προβλέπεται στον τίτλο I, κεφάλαιο II, της αποφάσεως του Γενικού Διευθυντή Τελωνείων και Εμμέσων Φόρων της 30ής Ιανουαρίου 1967).

Συνεπώς, οι διατάξεις της παρούσης ανακοινώσεως αντικαθιστούν προσωρινά, κατά την περίοδο από 1ης Νοεμβρίου μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1981, τις προγενέστερες διατάξεις σε ό, τι αφορά τα εν λόγω προϊόντα.

Οι αιτήσεις αδείας που συντάσσονται με έντυπα του υποδείγματος AC και συνοδεύονται με τιμολόγια pro forma, σε δύο αντίτυπα, που έχει συνταχθεί ή μεταφραστεί στη γαλλική, μπορούν να υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Τελωνείων (υπηρεσία εμπορικών αδειών, 42, rue de Clichy, 75009 Παρίσι).

Οι εν λόγω αιτήσεις πρέπει να αναφέρουν τον ή τους αριθμούς της στατιστικής ονοματολογίας Nimexe που αντιστοιχούν στα προϊόντα των οποίων ζητείται η εισαγωγή.

Οι αιτήσεις που αφορούν τους αριθμούς Nimexe 55.05-13, 19, 21, 25, 27, 29, 41, 45, 46, 48, 52, 53, 67, 69, 72, 78, 92 και 98 και οι οποίες θα εξεταστούν μεταγενέστερα, υπολογίζονται στα ποσοτικά όρια που καθορίζει η προαναφερθείσα απόφαση της Επιτροπής· οι υπόλοιπες αιτήσεις θα ικανοποιηθούν χωρίς ποσοτικό περιορισμό μετά από θεώρηση του καθ' ύλην αρμόδιου υπουργείου.

Καλούνται, πάντως, οι αιτούντες να επικοινωνήσουν με την DICTD (97, rue de Grenelle, 75700 Παρίσι) προκειμένου να πληροφορηθούν τις δυνατότητες εισαγωγής που έχουν.

Αυτό που κάνει εντύπωση στο εν λόγω κείμενο είναι ότι στην πρώτη γραμμή ομιλεί για *εφαρ-*

μογή της αποφάσεως της Επιτροπής και ότι πουθενά δεν αναφέρεται ότι προηγήθηκε νέος κανονισμός γενικής ισχύος. Επίσης ο προσδιορισμός του περιεχομένου της « ανακοινώσεως » φαίνεται να έγινε απλώς με τη μορφή παραπομπής στην απόφαση που επιτρέπει τη λήψη μέτρων διασφαλίσεως. Η εξαίρεση που προβλέπει το άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως για ένα μέρος συμβάσεων που είχαν ήδη συναφθεί στις 30 Οκτωβρίου 1981 και βρίσκονταν τότε στο στάδιο της εκτελέσεως ελήφθη για πρώτη φορά υπόψη στην τροποποίηση της 27ης Δεκεμβρίου 1981. Τα εν λόγω χαρακτηριστικά των γαλλικών μέτρων εκτελέσεως έχουν προφανώς κάποια σημασία για την εκτίμηση του αν η επίδικη απόφαση της Επιτροπής αφορά *άμεσα* και ατομικά τις προσφεύγουσες, όπως προβλέπει το άρθρο 173, προκειμένου να κριθούν παραδεκτές οι προσφυγές τους. Αυτό έχει σημασία έστω και αν αναγνωριστεί ότι η εν λόγω « ανακοίνωση » συνιστά δεσμευτική νομική πράξη, όπως υπογράμμισε κατά την προφορική διαδικασία ο εκπρόσωπος της Γαλλικής Κυβερνήσεως.

4. Η σχετική νομολογία

4.1. Όπως αναφέρει η τέταρτη αιτιολογική σκέψη της αποφάσεως Alcan (υπόθεση 69/69, Jurispr. 1970, σ. 393), « σκοπός του άρθρου 173, εδάφιο 2, είναι να διασφαλίσει τη νομική προστασία των ιδιωτών σε όλες εκείνες τις περιπτώσεις κατά τις οποίες, χωρίς να είναι αποδέκτες μιας αποφάσεως, ωστόσο η κοινοτική πράξη τους αφορά, ασχέτως της εξωτερικής τους μορφής, άμεσα και ατομικά ».

Όπως ήδη προανέφερα, στην παρούσα υπόθεση πρόκειται για την περίπτωση — που αναφέρει το άρθρο 173 — μιας αποφάσεως της Επιτροπής που απευθύνεται σε άλλο πρόσωπο, στη συγκεκριμένη περίπτωση στη Γαλλία και την Ελλάδα. Επομένως, παρέλκει να αναφερθεί στην παρούσα ανάλυση η νομολογία που αφορά την άλλη περίπτωση που ρητώς αναφέρεται στο άρθρο 173, παράγραφος 2, την περίπτωση δηλαδή ενός « μη αυθεντικού κανονισμού ».

4.2. *Η αρχή της ευρείας ερμηνείας*

Όπως παρατήρησα και προηγουμένως, το Δικαστήριο ήδη με την απόφασή του Plaumann (υπόθεση 25/62, Jurispr. 1963, σ. 222) αποφάνθηκε « ότι το γράμμα και η γραμματική έννοια της προαναφερθείσης διατάξεως δικαιολογούν την ευρύτερη δυνατή ερμηνεία » και « ότι, εξάλλου, οι διατάξεις της Συνθήκης που αφορούν το δικαίωμα προσφυγής των πολιτών δεν πρέπει να ερμηνεύονται στενά ». Ως έρεισμα της αρχής αυτής ανέφερα την πολύ γενική αποστολή που ανατίθεται στο Δικαστήριο με την πρώτη φράση του άρθρου 173, ο έλεγχος δηλαδή της νομιμότητας των πράξεων του Συμβουλίου και της Επιτροπής εκτός των συστάσεων και των γνωμών. Ο σύνδεσμος της δεύτερης αυτής φράσης του άρθρου 173 (όπως και του εδαφίου 2 του ίδιου άρθρου λόγω της παραπομπής που προβλέπει) με τη γενική αυτή αποστολή μου έδωσε τη δυνατότητα να διευκρινίσω τις προαναφερθείσες σκέψεις του Δικαστηρίου στην απόφαση Plaumann, συμπεραίνοντας ότι το άρθρο 173 πρέπει να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση παράνομης ενέργειας υπάρχει δυνατότητα αποτελεσματικής νομικής προστασίας των θιγόμενων συμφερόντων. Από τη φύση ακριβώς των θιγόμενων συμφερόντων, καθώς και από άλλες περιστάσεις, εξαρτάται η απάντηση στο ερώτημα αν την προσφυγή αυτή μπορεί να την ασκήσει μόνο ένα κράτος μέλος ή το Συμβούλιο ή η Επιτροπή ή, επίσης, « κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο », το οποίο αφορά « άμεσα και ατομικά » η παράνομη πράξη και το οποίο ευλόγως δεν μπορεί να παραπεμφθεί ενώπιον του εθνικού δικαστή.

4.3. *Ειδικές προϋποθέσεις για τις προσφυγές των ιδιωτών*

Στην υπόθεση Plaumann κρίθηκε ως κατ' αρχήν εύλογη η δυνατότητα δικαιώματος προσφυγής των ιδιωτών, βάσει του κανόνα της ευρείας ερμηνείας που περιέχει η απόφαση αυτή, για τις αποφάσεις με τις οποίες παρέχεται μια άδεια σε κράτος μέλος, όπως συμβαίνει και στην παρούσα υπόθεση. Η άποψη

αυτή φαίνεται να συνάγεται λογικώς από την απόρριψη του ισχυρισμού που προέβαλε προς υπεράσπισή της η Επιτροπή στην υπόθεση εκείνη, ότι, δηλαδή, σε μια τέτοια περίπτωση το κράτος μέλος, στο οποίο απευθύνεται η απόφαση που του επιτρέπει να λάβει μέτρα διασφαλίσεως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως « άλλο πρόσωπο » κατά την έννοια του άρθρου 173, εδάφιο 2. Ωστόσο, σε μια τέτοια περίπτωση, η απόφαση για την οποία πρόκειται πρέπει να αφορά « άμεσα και ατομικά » τις προσφεύγουσες. Το γεγονός ότι κρίθηκε, κατ' αρχήν, δυνατή η άσκηση προσφυγής κατά τέτοιων αποφάσεων επιτρέπει πάντως την άμεση συναγωγή του συμπεράσματος ότι αυτές οι συμπληρωματικές προϋποθέσεις δεν έχουν τυπική έννοια αλλά ουσιαστική. Πράγματι, από τυπικής απόψεως μόνο η εφαρμογή της αποφάσεως εκ μέρους του ενδιαφερομένου κράτους μέλους μπορεί να αφορά « άμεσα και ατομικά » μια επιχείρηση.

4.4. *Η προϋπόθεση « ατομικού συμφέροντος »* διευκρινίστηκε, ως γνωστό, ως εξής στην απόφαση Plaumann: « εκτός από τους αποδέκτες μιας αποφάσεως, τα λοιπά πρόσωπα μπορούν να ισχυριστούν ότι αυτή τους αφορά ατομικά μόνο αν η εν λόγω απόφαση τους θίγει λόγω ορισμένων ιδιοτήτων που μόνο σ' αυτά προσιδιάζουν ή λόγω μιας πραγματικής καταστάσεως που τα χαρακτηρίζει σε σχέση με κάθε άλλο πρόσωπο που τα εξατομικεύει κατά τρόπο ανάλογο με εκείνο του αποδέκτη της αποφάσεως ». Στη μεταγενέστερη νομολογία σας που θα εξετάσω ευθύς αμέσως, διευκρινίστηκε ακόμη περισσότερο η θετική σημασία της διατυπώσεως αυτής. Από τη σκέψη που ακολουθεί αυτή που προανέφερα, είναι απλώς δυνατό να συναχθεί το αρνητικό συμπέρασμα ότι *δεν* μπορεί να γίνει λόγος για άμεσο συμφέρον όταν ο προσφεύγων περιλαμβάνεται σε μια γενική ομάδα επιχειρηματιών που θίγονται καθ' όμοιο τρόπο και ορίζονται στην απόφαση αφηρημένα, ασκούν δε μια εμπορική δραστηριότητα « την οποία μπορεί να ασκήσει οποτεδήποτε κάθε πρόσωπο και η οποία, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να/τους/χαρακτηρίζει, έναντι της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά τρόπο ανάλογο με εκείνο του αποδέκτη ».

4.5. *Σύνοψη της νομολογίας της σχετικής με την προϋπόθεση ατομικού συμφέροντος*

Το χωρίο της αποφάσεως Plaumann που αφορούσε την ύπαρξη ατομικού συμφέροντος και το οποίο εξακολουθεί πάντοτε να ισχύει οδήγησε έκτοτε σε αρνητικά συμπεράσματα για προσφυγές που ασκήθηκαν κατά αποφάσεως που απευθύνονταν σε άλλα πρόσωπα, εκτός από την ίδια εκείνη την απόφαση στις υποθέσεις 1/64 (Glucoseries réunies, Jurispr. 1964, σ. 811), 38/64 (Getreide-Import Gesellschaft, Jurispr. 1965, σ. 263) και 10 έως 18/68 (Eridania, Jurispr. 1969, σ. 459).

Σε θετικό για τις προσφεύγουσες συμπέρασμα το Δικαστήριο κατέληξε, σε ό,τι αφορά την προϋπόθεση του ατομικού συμφέροντος, σε τέσσερις άλλες υποθέσεις, συγκεκριμένα στις υποθέσεις 106 και 107/63 (Toepfer, Jurispr. 1965, σ. 525), 62/70 (Bock, Jurispr. 1971, σ. 897), 92/78 (Simmenthal, Jurispr. 1979, σ. 777) και 730/79 (Philip Morris, Jurispr. 1980, σ. 2671) και, σιωπηρώς, στην υπόθεση 29/75 (Kaufhof, Jurispr. 1976, σ. 441).

Προς στήριξη της ενστάσεως απαραδέκτου, η Επιτροπή επικαλέστηκε ιδίως στην παρούσα διαδικασία την υπόθεση 1/64.

Αντικείμενο της υποθέσεως εκείνης, όπως είναι γνωστό, ήταν μια απόφαση της Επιτροπής που επέτρεψε στη Γαλλία να εισπράττει αντισταθμιστικά τέλη κατά την εισαγωγή γλυκόζης-δεξτρόζης προελεύσεως άλλων κρατών μελών, υπό την προϋπόθεση ότι τα κράτη εξαγωγής δεν εισέπρατταν τέλη εξαγωγής. Η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε ότι ήταν η μόνη βελγική επιχείρηση η οποία, κατά την περίοδο ισχύος της προσβαλλομένης αποφάσεως, ήταν και ενδιαφερόμενη οικονομικώς και ικανή να εξάγει σημαντικές ποσότητες δεξτρόζης από το Βέλγιο προς τη Γαλλία. Η προσφυγή αυτή κρίθηκε απαράδεκτη με σκεπτικό που επανέ-

λαβε κατά λέξη τη « διατύπωση Plaumann », διότι οι επιπτώσεις της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν περιορίζονταν στην εξαγωγή από το Βέλγιο στη Γαλλία, διότι ο αιτηθείς περιορισμός της εξετάσεως των επιπτώσεων της αποφάσεως σε ένα μόνο εξαγωγέα ενός των κρατών μελών απομόνωνε τεχνητώς την αγορά του εν λόγω κράτους από το υπόλοιπο της κοινής αγοράς — την οποία αφορούσε επίσης η απόφαση — και διότι η απόφαση « επρόκειτο να έχει επιπτώσεις στις εισαγωγές στη Γαλλία γλυκόζης προερχόμενης από όλη την Κοινότητα, πλην της Ιταλίας, η οποία δεν εξήγε γλυκόζη στη Γαλλία ». Αναγνωρίστηκε, δηλαδή, ότι η απόφαση είναι « γενικής οικονομικής ισχύος » οπότε δεν μπορούσε να θεωρηθεί ότι αφορούσε ατομικά την προσφεύγουσα.

Οι προσφεύγουσες στην παρούσα υπόθεση αρνούνται κάθε σχετικότητα στην απόφαση αυτή, διότι το αντισταθμιστικό τέλος για το οποίο επρόκειτο αφορούσε τις εισαγωγές προελεύσεως όλων των κρατών μελών προς τη Γαλλία, ενώ στην παρούσα υπόθεση η απόφαση αφορά μόνο τους έλληνες παραγωγούς. Από το όλο σκεπτικό της αποφάσεως 1/64 που συνοπτικά ανέφερα συνάγεται πράγματι κατά τη γνώμη μου ότι η απόφαση αυτή δεν έχει αποφασιστική σημασία για την παρούσα υπόθεση. Η απόφαση αυτή αφήνει εντελώς ανοικτή κατά τη γνώμη μου τη δυνατότητα να είχε κριθεί η προσφυγή παραδεκτή αν η προσβαλλόμενη απόφαση περιοριζόταν στις εξαγωγές από ένα μόνο κράτος μέλος και αν η προσφυγή είχε ασκηθεί από όλες τις επιχειρήσεις που θίγονταν από το μέτρο. Πράγματι, στην απόφαση περί απαραδέκτου, το κύριο βάρος τίθεται σαφώς στο γεγονός ότι η απόφαση δεν αφορούσε αποκλειστικά τις εισαγωγές από ένα μόνο κράτος μέλος και ότι από πλευράς ορθής απονομής της δικαιοσύνης δεν επιτρεπόταν να περιοριστεί ο έλεγχος μόνο στη βελγική περίπτωση. Γι' αυτό εξάλλου το λόγο, στην υπόθεση αυτή, αντίθετα προς την υπόθεση Plaumann, το Δικαστήριο δεν ερεύνησε αν η ομάδα των επιχειρήσεων που θίγονταν από την απόφαση και ο ασκήσας την προσφυγή ήταν επαρκώς εξατομικευμένος ή αν είχε μια απροσδιόριστη έκταση.

Προς στήριξη του παραδεκτού της προσφυγής τους, οι προσφεύγουσες επικαλούνται ιδίως τις προαναφερθείσες αποφάσεις Toepfer (συνεκδικασθείσες υποθέσεις 106 και 107/63) και Bock (υπόθεση 62/70).

Στην υπόθεση Toepfer, το Δικαστήριο έκρινε αποφασιστικό στοιχείο για το παραδεκτό της προσφυγής το γεγονός ότι:

« τα εν λόγω μέτρα αφορούσαν, επομένως, μόνο τους εισαγωγείς εκείνους που είχαν ζητήσει άδεια εισαγωγής την 1η Οκτωβρίου 1983·

ο αριθμός και η ταυτότητα των εισαγωγέων αυτών ήταν καθορισμένος και μπορούσε να εξακριβωθεί ήδη πριν από τις 4 Οκτωβρίου, ημερομηνία λήψεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως·

η Επιτροπή ήταν σε θέση να γνωρίζει ότι η απόφασή της έθιγε αποκλειστικά τα συμφέροντα και τη θέση των εν λόγω εισαγωγέων·

η πραγματική κατάσταση που προέκυψε κατ' αυτό τον τρόπο τους χαρακτηρίζει, και μεταξύ αυτών τις προσφεύγουσες, έναντι παντός άλλου προσώπου και τους εξατομικεύει κατά τρόπο ανάλογο με εκείνο του αποδέκτη ».

Στην υπόθεση Bock το Δικαστήριο, κατά τρόπο ανάλογο, έκρινε ως αποφασιστικό στοιχείο για την κρίση του παραδεκτού της προσφυγής (σκέψη 10) ότι

« η προσφεύγουσα προσέβαλε την απόφαση μόνο καθόσον αυτή αφορούσε και τις εισαγωγές για τις οποίες εκκρεμούσαν ήδη αιτήσεις χορηγήσεως πιστοποιητικών κατά το χρόνο που τέθηκε σε ισχύ·

ο αριθμός και η ταυτότητα των εισαγωγέων, τους οποίους η απόφαση αφορούσε κατ' αυτό τον τρόπο, ήταν καθορισμένος και εξακριβώσιμος ήδη πριν από την εν λόγω ημερομηνία·

ότι η καθής ήταν σε θέση να γνωρίζει ότι η επίδικη διάταξη της αποφάσεως έθιγε αποκλει-

στικά τα συμφέροντα και τη θέση των εν λόγω εισαγωγέων·

η πραγματική κατάσταση που κατ' αυτόν τον τρόπο δημιουργήθηκε χαρακτηρίζει τους εισαγωγείς αυτούς έναντι παντός άλλου προσώπου και τους εξατομικεύει κατά τρόπο ανάλογο με εκείνο του αποδέκτη ».

Από τις αποφάσεις αυτές μπορεί να συναχθεί ότι προσφυγή που στρέφεται κατά αδείας λήψεως μέτρων διασφαλίσεως πληροί, εν πάση περιπτώσει, την προϋπόθεση του ατομικού συμφέροντος στην περίπτωση που η Επιτροπή *μπορούσε* να γνωρίζει ότι θίγονται ειδικά τα συμφέροντα και η νομική θέση ορισμένων προσώπων που αποτελούν μέλη μιας ομάδας που καθορίζεται γενικά και αφηρημένα από μια ειδική διάταξη της αποφάσεώς της η οποία θίγει αποκλειστικά τα εν λόγω πρόσωπα. Στην υπόθεση Bock επρόκειτο για διάταξη με την οποία η άδεια λήψεως μέτρων διασφαλίσεως, που καθοριζόταν κατά τρόπο γενικό, επεκτεινόταν στα « προϊόντα για τα οποία εκκρεμούσαν κανονικά ενώπιον των γερμανικών διοικητικών αρχών αιτήσεις χορηγήσεως πιστοποιητικού ». Προφανώς, προσδόθηκε ιδιαίτερη σημασία στην πραγματική κατάσταση στην οποία βρίσκονταν τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα κατά την ημερομηνία θεσπίσεως της αποφάσεως, καθώς και στη *δυνατότητα* που είχε η Επιτροπή να γνωρίζει (και όχι στο αν γνώριζε πράγματι) για ποια πρόσωπα επρόκειτο.

Δεδομένου ότι οι εν λόγω αποφάσεις στηρίζονταν σε συγκεκριμένα περιστατικά και σε συγκεκριμένες περιπτώσεις δεν θα ήταν σωστό να συναχθούν απλώς, a contrario ή κατ' αναλογία, συμπεράσματα για διαφορετικές πραγματικές καταστάσεις που δεν συνέτρεχαν στις υποθέσεις εκείνες. Οι αποφάσεις αυτές, επίσης, δεν μπορούν, παρά τη σημασία τους από της απόψεως αυτής, να θεωρηθούν ως απολύτως αποφασιστικές για την εκτίμηση του παραδεκτού της παρούσας προσφυγής. Η πραγματική κατάσταση των προσφευγουσών στην παρούσα δίκη πρέπει να εξεταστεί άμεσα και πρωταρχικά έναντι της γενικότερης διατυπώσεως της αποφάσεως Plaumann, στην οποία το Δικαστήριο φαίνεται να εμμένει μέχρι σήμερα.

4.6. *Η προϋπόθεση του αμέσου συμφέροντος*

Σε ό,τι αφορά την απαίτηση του αμέσου συμφέροντος δεν μπόρεσα να βρω στη νομολογία μια γενική διατύπωση όμοια με εκείνη της αποφάσεως Plaumann σχετικά με το ατομικό συμφέρον βάσει της οποίας μπορούσαν να κριθούν όλες οι παρουσιαζόμενες συγκεκριμένες περιπτώσεις. Αντίθετα πάντως προς τους P.J.G. Kapteyn και P. van Dijk, πιστεύω ότι, από την περιπτωσιολογική σειρά λύσεων στον τομέα αυτό το Δικαστήριο, μετά από την αρχική τυπολατρική τοποθέτησή του, σιγά σιγά και κατά τρόπο συνεχώς πιο σαφή προσχώρησε, με τη νομολογία του, στους ορισμούς που έδωσε ο Daig στο « Festschrift für Otto Riese », στις σελίδες 204 και 205. Οι ορισμοί αυτοί αφήνουν περιθώριο, εκτός από μια άμεση τυπική επίπτωση, και για άμεση ουσιαστική επίπτωση της αποφάσεως που επιτρέπει μέτρα διασφαλίσεως επί ενός προσώπου [3]. Στον ορισμό της τελευταίας αυτής έννοιας γίνεται λόγος για άμεσο ουσιαστικό συμφέρον του ενδιαφερομένου στην περίπτωση που μια πράξη κοινοτικού οργάνου προϋποθέτει, βεβαίως, συμπληρωματικό εθνικό μέτρο εκτελέσεως, αλλά είναι δυνατό να προβλεφθεί με βεβαιότητα ή με μεγάλη πιθανότητα ότι το μέτρο εκτελέσεως θα θίξει τον προσφεύγοντα και, επίσης, τον τρόπο με τον οποίο θα τον θίξει. Οι Kapteyn και van Dijk στηρίζουν τα συμπεράσματά τους, που συνάδουν επί του θέματος αυτού με την απόφαση Toepfer, στην απόφαση Bock και στην υπόθεση International Fruit Company κ.λ. (συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 41 έως 44/72, Jurispr. 1971, σ. 411), ο δε van Dijk επίσης στην απόφαση CAM (υπόθεση 100/74, Jurispr. 1975, σ. 1393) καθώς και στην απόφαση UNICME (υπόθεση 123/77, Jurispr. 1978, σ. 845). Στην απόφαση αυτή, όπως και προηγουμένως στην υπόθεση Alcan (υπόθεση 69/69, Jurispr. 1970, σ. 394),

3 — Βλέπε σχετικά το πλούσιο σε στοιχεία και παραπομπές σχόλιο του P.J.G. Kapteyn στην απόφαση Bock, SEW 1972, s. 596-602 και το έργο του P. van Dijk που προαναφέρθηκε στη δεύτερη υποσημείωση, σ. 302-305· βλέπε επίσης G. Bebr: Development of Judicial Control of the European Communities, σ. 77-80.

κρίθηκε ότι δεν υφίσταται άμεσο συμφέρον, διότι ο εν λόγω κανονισμός περιελάμβανε μόνο ένα ανώτατο όριο 18 000 μοτοποδηλάτων για τα οποία μπορούσαν να χορηγηθούν πιστοποιητικά εισαγωγής, εντός δε αυτού του ανωτάτου ορίου άφηνε πλήρη ελευθερία δράσεως στην Ιταλική Κυβέρνηση. Στην περίπτωση αυτή δεν μπορεί φυσικά να γίνει λόγος για επιπτώσεις που μπορούν να προβλεφθούν με βεβαιότητα ή με μεγάλη πιθανότητα σε ό, τι αφορά την ταυτότητα των ενδιαφερομένων εισαγωγέων, κατά την έννοια που προσδίδει ο Daig. Ένας τέτοιος κανονισμός θίγει τους εισαγωγείς μόνο « αν, δυνάμει της πράξεως αυτής, δεν τους είχε χορηγηθεί άδεια » (σκέψεις 10 και 11) και οι οποίοι μπορούν κατά συνέπεια « να προσφύγουν στον αρμόδιο εθνικό δικαστή ενώπιον του οποίου μπορούν να υποβάλουν τα ερωτήματά τους ως προς το κύρος του κανονισμού, ερωτήματα τα οποία ο δικαστής έχει τη δυνατότητα, ενδεχομένως, να υποβάλει στο Δικαστήριο με τη διαδικασία του άρθρου 177 της Συνθήκης ».

Σε ό,τι αφορά την προϋπόθεση αμέσου συμφέροντος, πιστεύω ότι στη νομολογία διαμορφώθηκε βαθμηδόν μια ορθολογιστική κατανομή αρμοδιοτήτων, στο πλαίσιο της οποίας το Δικαστήριο είναι απευθείας αρμόδιο στην περίπτωση που οι έννομες συνέπειες επί των ενδιαφερομένων, καθώς και η ταυτότητα των τελευταίων, μπορούν να συναχθούν με βεβαιότητα ή με μεγάλη πιθανότητα από την απόφαση, ενώ ο εθνικός δικαστής είναι κυρίως αρμόδιος όταν αυτό δεν συμβαίνει. Η κατανομή αυτή αρμοδιοτήτων είναι κατά τη γνώμη μου απόλυτα σύμφωνη με την άποψη που διατύπωσα προηγουμένως ότι, δηλαδή, το άρθρο 173 έχει την έννοια ότι σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να μπορούν να βρουν « κάπου » έννομη προστασία κατά μιας παράνομης κοινοτικής πράξεως που τους αφορά.

5. Ακριβής προσδιορισμός και λύση των νομικών ζητημάτων που πρέπει να κριθούν στην παρούσα υπόθεση

Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν οι προσφεύγουσες, επί του ζητήματος του παραδεκτού, κατά τη διάρκεια της γραπτής και προφορικής διαδικασίας, πρέπει να εξεταστούν λεπτομερέστερα, με βάση την ανάλυση της νομολογίας, τα ακόλουθα νομικά ζητήματα.

5.1. Μπορεί να θεωρηθεί ότι η απόφαση της Επιτροπής που ανέλυσα προηγουμένως αφορά άμεσα τις προσφεύγουσες, οι οποίες παράγουν και εξάγουν νήματα βάμβακος από την Ελλάδα; Προκειμένου να δοθεί καταφατική απάντηση στο ερώτημα αυτό, οι προσφεύγουσες επικαλούνται καταρχάς το γεγονός ότι, αντίθετα προς τη νομική πράξη για την οποία επρόκειτο στην υπόθεση 1/64, η τωρινή απόφαση θίγει ειδικώς μια περιορισμένη ομάδα επιχειρήσεων ενός μόνο κράτους μέλους, το οποίο θα μπορούσε να προσδιοριστεί και να εξατομικευτεί κατά το χρόνο λήψεως της αποφάσεως, με κριτήρια αφορώντα το προϊόν, την οργάνωση και την οικονομική δραστηριότητα, από απόψεως χρόνου αλλά και από απόψεως χώρου. Θεωρούν, επίσης, ότι αυτές είναι οι πραγματικοί αποδέκτες της αποφάσεως, που μπορούν να προσδιοριστούν και να εξατομικευτούν και ισχυρίζονται ότι, λόγω του γεγονότος αυτού, ανταποκρίνονται στα κριτήρια της « διατυπώσεως Plaumann » που προαναφέρθηκε.

Σύμφωνα με το πρώτο τους επιχείρημα, αυτή η παραπομπή στη διατύπωση της αποφάσεως Plaumann σημαίνει ιδίως ότι κατά την άποψή τους η προσβαλλόμενη απόφαση τις « εξατομικεύει κατά τρόπο ανάλογο με εκείνο του αποδέκτη », που στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι η Ελλάδα. Αποκρούοντας τον ισχυρισμό που προέβαλε προς υπεράσπισή της η Επιτροπή, σύμφωνα με τον οποίο η απόφαση θίγει έναν απροσδιόριστο αριθμό εισαγωγέων, παρατηρούν ότι στις προαναφερθείσες υποθέσεις Bock και CAM το Δικαστήριο δεν θεώρησε ότι η ύπαρξη απροσδιόριστου αριθμού άλλων ενδιαφερομένων προσώπων δεν εμποδίζει τη διάκριση, στο εσωτερικό αυτής της ευρύτερης κατηγορίας, μιας ομάδας — δυνάμενης να προσδιοριστεί και να εξατομικευτεί — προσώπων που θίγονται ειδικά και

άμεσα και των οποίων η προσφυγή κρίθηκε παραδεκτή. Κατά την προφορική διαδικασία ανέπτυξαν περαιτέρω την άποψη αυτή.

Βάσει της νομολογίας σας, η άποψη αυτή των προσφευγουσών μπορεί πράγματι να υποστηριχτεί, κατά την άποψή μου, αν γίνει δεκτό ότι οι έλληνες παραγωγοί και εξαγωγείς νημάτων βάμβακος διακρίνονται σαφώς από την απροσδιόριστη ομάδα των άλλων ενδιαφερομένων εισαγωγέων, υπό την έννοια ότι οι άλλοι αυτοί εισαγωγείς εξαρτώνται από τις προϋποθέσεις παραγωγής και πωλήσεως των εν λόγω παραγωγών και ότι, εξάλλου, δεν ειδικεύονται, κατά κανόνα, στην εισαγωγή ελληνικών νημάτων. Επειδή όμως η απόφαση της Επιτροπής αναφέρει ρητώς ως αποδέκτη της την Ελλάδα, μπορεί πράγματι να υποστηριχτεί, κατά την άποψή μου, ότι οι έλληνες εξαγωγείς νημάτων βάμβακος χαρακτηρίζονται και εξατομικεύονται κατά τρόπο ανάλογο με εκείνο του αποδέκτη της αποφάσεως. Δεν νομίζω αναγκαίο, προς στήριξη της μιας ή της άλλης από τις εν λόγω θέσεις, να αναφερθώ, εξάλλου, στις προτάσεις των γενικών εισαγγελέων Roemer, Reischl, Warner και Slynn που παραθέτουν οι προσφεύγουσες.

Τέτοια ερμηνεία της νομολογίας σας όχι μόνο θα καλυπτόταν πλήρως από το κύρος της αποφάσεως Plaumann, αλλά θα ελάμβανε επίσης υπόψη της ένα από τα ουσιώδη χαρακτηριστικά των αποφάσεών σας στις υποθέσεις Toepfer και Bock. Οι αποφάσεις Toepfer και Bock αφορούσαν περιπτώσεις στις οποίες οι αιτήσεις χορηγήσεως πιστοποιητικού εισαγωγής εκκρεμούσαν ήδη κατά την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως. Όπως ήδη ανέφερα, το πιο ουσιώδες χαρακτηριστικό του περιορισμού αυτού νομίζω ότι έγκειται στο γεγονός ότι ήδη κατά το χρόνο θεσπίσεως της αποφάσεως η Επιτροπή μπορούσε να γνωρίζει ποιες ήταν οι διακρινόμενες σαφώς λόγω του αριθμού και της ταυτότητάς τους επιχειρήσεις, τις οποίες η εν λόγω απόφαση αφορούσε ειδικά και ατομικά. Στην παρούσα περίπτωση πρόκειται για τους έλληνες παραγωγούς νημάτων βάμβακος που ανέπτυσσαν δραστηριότητα κατά την ημερομηνία αυτή. Κατά συνέπεια, σε ό, τι αφορά το ουσιώδες αυτό θέμα, οι σκέψεις της αποφάσεως Toepfer θα μπορούσαν να επαναληφθούν πρακτικώς κατά γράμμα σε ό, τι αφορά τους παραγωγούς της παρούσης υποθέσεως, προκειμένου να αιτιολογηθεί το παραδεκτό της προσφυγής τους.

Στην υπόθεση Toepfer και, ακόμη σαφέστερα, στην υπόθεση Bock, το Δικαστήριο διατύπωσε, ωστόσο, ένα σύνδεσμο με το περιεχόμενο της επίδικης απόφασης που επιτρέπει τη λήψη μέτρων διασφαλίσεως, προκειμένου να εφαρμοστεί η διατύπωση της αποφάσεως Plaumann. Στις δύο περιπτώσεις, το Δικαστήριο συνήγαγε από το κείμενο της εν λόγω αποφάσεως διευκρινίσεις ως προς τις ειδικότερες έννομες συνέπειες επί του ομίλου των προσώπων, η προσφυγή των οποίων κρίθηκε ήδη παραδεκτή. Στο άρθρο 3 της παρούσας απόφασης, η Επιτροπή εκδηλώνει μια εντελώς ιδιαίτερη μέριμνα, όπως ήδη επισήμανα κατά την ανάλυση της εν λόγω αποφάσεως, για τις συμβάσεις που έχουν ήδη συναφθεί, εφόσον, βάσει αυτών, είχαν ήδη αποσταλεί τα εν λόγω προϊόντα από την Ελλάδα. Μπορεί, επομένως, ακόμα να τεθεί το ουσιαστικό ερώτημα, το οποίο δεν θα πρέπει να εξεταστεί στο παρόν στάδιο, του αν η Επιτροπή όφειλε να αντιμετωπίσει ευνοϊκά *όλες* τις συμβάσεις που είχαν ήδη συναφθεί ή να διασφαλίσει με άλλο τρόπο ότι στις συμβάσεις που έχουν ήδη επικυρωθεί δεν θα γίνει καμία παρέμβαση που να υπερβαίνει το απολύτως αναγκαίο, που επέβαλε, στην περίπτωση αυτή, το κοινό συμφέρον. Στο πλαίσιο αυτού του συλλογισμού, στηριζόμενος στο άρθρο 3 της αποφάσεως μπορώ να σας προτείνω να θεωρήσετε, τελικώς, ότι η απόφαση αφορά ατομικώς τουλάχιστον όλους τους έλληνες παραγωγούς νημάτων βάμβακος, οι οποίοι είχαν ήδη συνάψει συμβάσεις εξαγωγής προς τη Γαλλία κατά την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως. Υπέρ της διευκρινίσεως αυτής συνηγορεί, κατά τη γνώμη μου, το γεγονός ότι η έννομη προστασία κατά μιας άσκοπης προσβολής συμβάσεων που έχουν ήδη συναφθεί αποτελεί ζήτημα που ενδιαφέρει περισσότερο τους παραγωγούς που θίγονται από το μέτρο,

παρά το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος το οποίο, κατά την εξέταση της ενδεχόμενης χρησιμότητας μιας προσφυγής, θα λάβει υπόψη του εντελώς διαφορετικούς λόγους. Σύμφωνα με τα όσα ανέφεραν οι προσφεύγουσες στην προφορική διαδικασία, και οι ίδιες θεωρούν, εξάλλου, ότι θίγονται ειδικώς σε ό, τι αφορά τις ήδη συναφθείσες συμβάσεις τους. Όπως και στις υποθέσεις Toepfer και Bock, μπορεί επίσης να γίνει λόγος, σε ό,τι αφορά τις συμβάσεις που είχαν ήδη συναφθεί κατά την ημερομηνία της αποφάσεως, μιας πραγματικά αναδρομικής επιπτώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως.

5.2. Σε ό,τι αφορά την προϋπόθεση του αμέσου συμφέροντος των προσφευγουσών, από τη νομολογία σας συνάγεται η αναγκαιότητα διαπιστώσεως σχετικώς των εννόμων συνεπειών που μπορεί με βεβαιότητα ή με μεγάλη πιθανότητα να έχει η προσβαλλόμενη απόφαση για τους ενδιαφερομένους. Πράγματι, μπορεί κατά την άποψή μου, βάσει της αναλύσεως της αποφάσεως και των γαλλικών μέτρων εκτελέσεως, το περιεχόμενο των οποίων καθορίζεται πλήρως από την απόφαση της Επιτροπής, καθώς και βάσει του ιστορικού της αποφάσεως της Επιτροπής, όπως λεπτομερώς το περιέγραψαν οι προσφεύγουσες κατά τη γραπτή και προφορική διαδικασία, να γίνει λόγος στην παρούσα περίπτωση για καθαρώς τεχνική εκτέλεση της αποφάσεως από τη Γαλλία, την οποία η Επιτροπή μπορούσε να προβλέψει με βεβαιότητα ή με μεγάλη πιθανότητα και της οποίας το περιεχόμενο προκύπτει πλήρως από την απόφαση της Επιτροπής. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, δεν νομίζω ότι μπορεί να αμφισβητηθεί ότι η απόφαση της Επιτροπής αφορά άμεσα τις προσφεύγουσες. Ειδικώς σε ό,τι αφορά τις συμβάσεις εξαγωγής που είχαν ήδη συναφθεί, οι έννομες συνέπειες της αποφάσεως, μετά το γαλλικό μέτρο εκτελέσεως, μπορούσαν πλήρως να προβλεφθούν. Η Επιτροπή, εξάλλου, αναγνώρισε σχετικά με την προφορική διαδικασία, απαντώντας σε ερώτηση που της υπέβαλα, ότι η Γαλλία, ήδη πριν από την απόφαση με την οποία της δόθηκε η επίδικη άδεια, είχε υπαγάγει όλες τις εισαγωγές ελληνικών νημάτων βάμβακος σε σύστημα πιστοποιητικών εισαγωγής αντίθετο προς το κοινοτικό δίκαιο, όπως προκύπτει εξάλλου και από το δεύτερο εδάφιο του πρώτου γαλλικού μέτρου εκτελέσεως της αποφάσεως της Επιτροπής, το οποίο έχω ήδη αναφέρει. Το ζήτημα της αρμοδιότητας της Γαλλίας να μη εφαρμόσει ή να μη εφαρμόσει πλήρως την απόφαση που της επέτρεψε να λάβει μέτρα διασφαλίσεως, το οποίο προέβαλε η Επιτροπή, δεν παρουσιάζει, στο πλαίσιο αυτού του ιστορικού όπως και στην υπόθεση Bock, παρά ένα καθαρώς θεωρητικό χαρακτήρα, όπως εύστοχα υπογράμμισαν οι προσφεύγουσες κατά την προφορική διαδικασία.

6. Συμπέρασμα

Βάσει των διαπιστώσεων αυτών, προτείνω την απόρριψη της ενστάσεως απαραδέκτου της Επιτροπής, καθόσον η προσφυγή αφορά συμβάσεις εξαγωγής που είχαν ήδη συνάψει οι προσφεύγουσες κατά την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως της Επιτροπής.